

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

**Ομιλία Προέδρου ΣΕΒ
κ. Θεόδωρου Φέσσα
στο 26^ο Παγκύπριο Συνέδριο ΕΠΟΕΤ (ΟΗΟ-ΣΕΚ)**

**«Ψηφιοποίηση στη Ζωή των Τηλεπικοινωνιακών
Οργανισμών και των Εργαζομένων»**

**1 Νοεμβρίου 2017
ΣΕΚ
Αίθουσα Μάρκου Δράκου
Λευκωσία**

Ο **ψηφιακός μετασχηματισμός** αναδύεται ως βασικός κινητήριος μοχλός των σαρωτικών αλλαγών στον κόσμο γύρω μας. Έχει τη δυνατότητα να βελτιώσει σημαντικά τη ζωή των καταναλωτών και ευρύτερα το κοινωνικό σύνολο, παρέχοντας παράλληλα στις επιχειρήσεις νέες ευκαιρίες για δημιουργία αξίας.

Ο **κλάδος των τηλεπικοινωνιών** βρίσκεται στο επίκεντρο αυτού του μετασχηματισμού. Οι επενδύσεις του κλάδου των τηλεπικοινωνιών στην τεχνολογία και στη διαλειτουργικότητα έχουν στηρίξει μια τεράστια μετατόπιση των πληροφοριών και των ροών κεφαλαίων μέσω της παγκόσμιας οικονομίας, παρέχοντας παράλληλα τα συστατικά στοιχεία για την εμφάνιση εντελώς νέων επιχειρηματικών μοντέλων σε όλους τους κλάδους.

Η **πρόσβαση σε ένα παγκόσμια συνδεδεμένο δίκτυο** έχει δώσει σε εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, πρόσβαση σε στοιχεία πραγματικού χρόνου, σε αγορές και σε πληροφορίες κοινωνικής δικτύωσης, που θα έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην οικονομία, την εργασία και την ποιότητα ζωής.

Οι κινητές επικοινωνίες προσφέρουν σήμερα παγκοσμίως:

1. Συνδεσιμότητα:
  - 4,8 δισ. άνθρωποι κατέχουν κινητό τηλέφωνο.
  - Ετήσια συνεισφορά στο παγκόσμιο ΑΕΠ \$ 3,3 τρισ. (4,2%), 36 εκ. θέσεις εργασίας, \$500 δισ. δημόσια έσοδα,
2. Πλούσιες υπηρεσίες:
  - Διαδίκτυο (3,5 δισ. χρήστες – 1 εκ. νέοι χρήστες κάθε μέρα), κοινωνικά δίκτυα, υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, υγείας, κτλ.

Σύμφωνα με μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η υλοποίηση μίας πλήρους αναπτυγμένης «**Ενιαίας Ψηφιακής Αγοράς**» (Digital Single Market) μπορεί να αυξήσει το ΑΕΠ της Ευρώπης κατά **3% ετησίως**. Σε άλλη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τα δίκτυα υψηλών ταχυτήτων, αναφέρεται ότι η υλοποίηση των στόχων της Ψηφιακής Ατζέντας για το 2025, θα δημιουργήσει ανάπτυξη της τάξης των **910 δις ευρώ** και θα δημιουργήσει πάνω από **1,3 εκατ. θέσεις εργασίας**.

Η Κύπρος κατατάσσεται πάνω από τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους ως προς την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων:

- Ευρυζωνικά δίκτυα νέας γενιάς (ταχύτητες τουλάχιστον 30Mbps) είναι διαθέσιμα στο 88% των κυπριακών νοικοκυριών έναντι 76% των ευρωπαϊκών νοικοκυριών.
- Ευρυζωνική κάλυψη αγροτικών περιοχών 100%, έναντι 93% των ευρωπαϊκών νοικοκυριών σε αγροτικές περιοχές.

(στοιχεία 2016)

Οι ψηφιακές επικοινωνίες έχουν σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό αποτύπωμα και στην Κύπρο.

- Ο αριθμός των χρηστών κινητής τηλεφωνίας αυξάνεται συνεχώς. Το 2016, ο συνολικός αριθμός κινητών συνδέσεων στην Κύπρο έφτασε τις 1,13 εκατ. ξεπερνώντας κατά πολύ τον πληθυσμό (απογραφή του 2011: 840 χιλ. κάτοικοι).
- Το 95% των κατοίκων χρησιμοποιούν το internet (στοιχεία Δεκεμβρίου 2014).

Οι παγκόσμιες ευρυζωνικές ταχύτητες αυξάνονται σε 20% ετησίως ανοίγοντας τεράστιες δυνατότητες για τις επιχειρήσεις και την κοινωνία. Όλες οι ευρωπαϊκές πόλεις πρέπει να προσφέρουν απρόσκοπτη σύνδεση 5G ως το 2025. Το 5G μπορεί να υποστηρίξει εντελώς νέες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, πραγματοποιώντας το όραμα μιας πλήρως ψηφιακής εποχής.

Βραχυπρόθεσμες υπηρεσίες:

- Κινητές πληρωμές, κινητό επιχειρείν (mobile payments/commerce)
- Διαδίκτυο των πραγμάτων (Internet of Things)
- Έξυπνες πόλεις και έξυπνα σπίτια (smart cities/homes)
- Τηλεϊατρική, συνδεσιμότητα παρόχων υγείας, διαχείριση ιατρικών υποδομών
- Υπολογιστικό νέφος (cloud computing)

Μακροπρόθεσμες υπηρεσίες:

- Εφαρμογές blockchain
- Εφαρμογές εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας (virtual/augmented reality)
- Τεχνητή νοημοσύνη (machine learning, AI)
- Ρομποτική (robotics)
- Μη επανδρωμένες ιπτάμενες μηχανές (drones)
- Φορητή υπολογιστική (wearable computing)

Οι υπηρεσίες αυτές αναμένεται να δημιουργήσουν νέες αγορές αγαθών και υπηρεσιών, με συνολική αξία άνω των 12 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ως το 2035.

Η σπουδαιότητα του ρόλου της βιομηχανίας τηλεπικοινωνιών αναμένεται να είναι συνεχώς αυξητική για τις επιχειρήσεις, καθώς επαναπροσδιορίζουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, ενσωματώνοντας ψηφιακές υπηρεσίες cloud, mobile και global.

Συντελείται μια έκρηξη στη συνδεσιμότητα και τα δεδομένα:

- **400 φορές** - είναι ο συντελεστής με τον οποίο έχει αυξηθεί η συνολική κίνηση δεδομένων κινητής τηλεφωνίας τα τελευταία 15 χρόνια
- **44 zettabytes** - Η πρόβλεψη ετήσιων ροών δεδομένων το 2020 (ισοδύναμη με 44 τρισεκατομμύρια gigabytes)
- **40%** - Όλων των δεδομένων που αποθηκεύονται ή επεξεργάζονται θα βρίσκεται στο cloud μέχρι το 2020

Κατά την ίδια περίοδο, **ο αριθμός των συνδεδεμένων συσκευών, οι οποίες επιτρέπουν και οδηγούν επιχειρηματικά μοντέλα στο IoT, θα μπορούσε να φτάσει τα 30 δισεκατομμύρια.** Οι νέες τεχνολογικές εξελίξεις όπως τα drones και τα αυτόνομα οχήματα θα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αξιόπιστη και ασφαλή επικοινωνία. Βρισκόμαστε ήδη σε ένα στάδιο όπου τα η διακοπή λειτουργίας δικτύων θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο ολόκληρες επιχειρήσεις και ίσως ανθρώπινες ζωές.

Η βιομηχανία τηλεπικοινωνιών διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη της ψηφιοποίησης άλλων τομέων. Οι εκτιμήσεις του WEF δείχνουν ότι η αξία από την ψηφιοποίηση σε πέντε βασικούς παγκόσμιους κλάδους κατά την επόμενη δεκαετία εξαρτάται άμεσα από τις βασικές υποδομές, τις εφαρμογές και τις βελτιώσεις της παραγωγικότητας που παρέχονται από τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών.

Αθροιστική αξία ψηφιοποίησης σε \$ τρισεκατομμύρια μεταξύ 2016-2025

	Κοινωνία	Επιχειρήσεις
MME & διασκέδαση	0.1	0.6
Ηλεκτρισμός	0.7	0.7
Logistics	1.3	0.8
Αυτοκινητοβιομηχανία	2.2	0.4
Ηλεκτρονικό εμπόριο	1.3	1.7

Η διάθεση υπηρεσιών από φορείς **over-the-top (OTT)**, οι οποίοι προσφέρουν εφαρμογές και περιεχόμενο συνεχούς ροής απευθείας στους καταναλωτές μέσω του Διαδικτύου, έχουν αυξήσει την κυριαρχία τους, ακόμη και στις βασικές υπηρεσίες επικοινωνίας όπως η ανταλλαγή μηνυμάτων και φωνής. Το **WhatsApp, Viber και το iMessage της Apple αντιπροσωπεύουν ήδη περισσότερο από το 80% της ανταλλαγής μηνυμάτων και μόνο το Skype αντιπροσωπεύει περισσότερο από το ένα τρίτο όλων των λεπτών της διεθνούς φωνητικής κίνησης**. Ως αποτέλεσμα, πολλοί μεταφορείς τηλεπικοινωνιών αντιμετωπίζουν σημαντικές μειώσεις στα βασικά έσοδα από υπηρεσίες επικοινωνίας, όπως: αποστολές μηνυμάτων SMS έως 30%, διεθνή φωνή 20% και περιαγωγή 15%. Σε συνδυασμό με τον έντονο ανταγωνισμό λόγω της καθυστερημένης ενοποίησης του κλάδου, αυτό το μοντέλο οδήγησε σε απότομη πτώση του μέσου εισοδήματος ανά χρήστη, στην καλύτερη περίπτωση, την ελάχιστη αύξηση των εσόδων και τη μείωση των περιθωρίων κέρδους.

Για τις διοικήσεις των τηλεπικοινωνιακών φορέων είναι επιτακτική η ανάγκη **επαναπροσδιορισμού της στρατηγικής τους ταυτότητας (value proposition) για το μέλλον** και συγκεκριμένα, των υπηρεσιών που θα προσφέρουν στους πελάτες τους σε 5 ή 10 χρόνια από τώρα. **Το επιχειρηματικό μοντέλο των τηλεπικοινωνιακών φορέων μεταβάλλεται**, γεγονός που αντανακλάται και στις προβλέψεις αναφορικά με τη σύνθεση της αξίας των προσφερόμενων υπηρεσιών το προσεχές διάστημα:

Ψηφιοποίηση του οικοσυστήματος του κλάδου TMT (Τηλεπικοινωνίες, MME, Τεχνολογίες Πληροφορικής) σε \$ τρισεκατομμύρια

	2015 - \$1.67 τρισ.	2020 - \$2.36 τρισ.
Voice/SMS	32%	16%
Data	19%	23%
Content and video	5%	12%
IoT and M2M	8%	13%
Advertising	9%	12%
Enterprise and cloud	27%	24%

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός των τηλεπικοινωνιών αντιπροσωπεύει μια ευκαιρία ύψους 2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων για τη βιομηχανία και την κοινωνία.

Ο συνδυασμός τεχνολογιών όπως cloud, mobile, social, data analytics, Artificial Intelligence (AI) και drones με καινοτόμους τρόπους έχει τη δυνατότητα να μεγεθύνει τις ικανότητές τους εκθετικά. Το "συνδυαστικό αποτέλεσμα" είναι κατά συνέπεια πολύ μεγαλύτερο από την επίδραση της ανάπτυξης αυτών των τεχνολογιών ξεχωριστά. Η συμβολή και η όλο και μεγαλύτερη διάθεση αυτών των τεχνολογιών υπόσχονται να αλλάξουν θεμελιωδώς τον τρόπο με τον οποίο ζούμε, εργαζόμαστε και αλληλεπιδράμε - μια εξέλιξη που ονομάζεται **4η Βιομηχανική Επανάσταση**.

Ένα μεγάλο μερίδιο της δυνητικής αξίας που απορρέει από την ψηφιοποίηση σε παγκόσμιους κλάδους κατά την επόμενη δεκαετία εξαρτάται από τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών που παρέχει βασικές υποδομές, εφαρμογές και βελτίωση στην παραγωγικότητα σε πολλές περιοχές. Σύμφωνα με το World Economic Forum (WEF) παραδείγματα περιοχών όπου αναμένουμε σημαντικές αλλαγές στο μέλλον:

- **Λιανεμπόριο.** Η διείσδυση της ευρυζωνικότητας θα είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει άμεσα σε σχεδόν \$100 δις δολάρια σε αξία από offline σε ηλεκτρονικούς retailers κατά την επόμενη δεκαετία.
- **Αυτοκίνηση.** Τα προσαρμοσμένα δίκτυα που καθιστούν την τηλεματική και την ασφάλιση βασισμένη στη χρήση, πραγματικότητα θα μπορούσαν να σώσουν περισσότερες από 120.000 ζωές με τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων.
- **Ηλεκτρική Ενέργεια.** Η υποδομή τηλεπικοινωνιών θα επιτρέψει στις συνδεδεμένες συσκευές στο δίκτυο και στις οικίες καταναλωτών να οδηγήσουν σε μια πιθανή εξοικονόμηση κόστους ύψους \$170 δις. για τους καταναλωτές κατά την επόμενη δεκαετία.

Ενεργοποιημένη από την τεχνολογία των τηλεπικοινωνιών, η αύξηση της πληροφόρησης και των χρημάτων που διακινούνται μέσω της παγκόσμιας οικονομίας είναι αξιοσημείωτη. **Οι παγκόσμιες ροές αγαθών, υπηρεσιών και χρηματοδότησης θα μπορούσαν να τριπλασιαστούν από 26 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2012 σε πάνω από 80 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2025.** Κατ' αντιστοιχία, η συνολική αξία από αυτές τις ροές αυξήθηκε μόνο κατά 1,5 φορές στα 20 χρόνια μεταξύ 1990 και 2012.

Απέναντι στις αλλαγές που βλέπουμε να έρχονται, είναι κρίσιμο να κατανοήσετε ειδικά εσείς, οι άνθρωποι που εργάζεστε στις τηλεπικοινωνίες, τον κομβικό ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν εταιρείες, όπως η CΥΤΑ, στον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας και της κοινωνίας. Βρίσκεστε στην πρώτη γραμμή των αλλαγών και σας παρουσιάζεται η μεγάλη ευκαιρία και πρόκληση να γίνετε οι «άγγελοι» θετικών αλλαγών. Γι' αυτό είναι σημαντικό να ατενίζουμε όλοι το μέλλον με αισιοδοξία χωρίς την φοβική στάση που συχνά έχουμε απέναντι στις τεχνολογικές αλλαγές. Μόνον έτσι θα μπορέσουμε να τις εκμεταλλευτούμε και να τις χρησιμοποιήσουμε, σαν πρόσθετο εργαλείο, για την διατήρηση της ανάπτυξης.

Ο μεγαλύτερος φόβος που εκφράζεται συνήθως είναι για το ενδεχόμενο απώλειας θέσεων εργασίας. Αν όμως αναλύσουμε ψύχραιμα τα πράγματα, θα δούμε ότι **ιστορικά, οι βιομηχανικές και τεχνολογικές επαναστάσεις οδήγησαν στην ανάπτυξη των οικονομιών και της παραγωγικότητας, καθώς και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.**

Αναμφίβολα, βραχυπρόθεσμα δημιουργούνται προβλήματα από την τάση αντικατάστασης του εργατικού δυναμικού χαμηλής ή μέσης εξειδίκευσης και την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του. Όμως, ο ρυθμός μετασχηματισμού της παραγωγής και της οικονομίας επέτρεψε μέχρι σήμερα στην εκπαίδευση και την κατάρτιση να καλύψουν την αναντιστοιχία και να εξοπλίσουν τους εργαζομένους χαμηλής και μέσης εξειδίκευσης με τις νέες δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνταν για την παραγωγική λειτουργία τους και για την ευημερία τους στις νέες συνθήκες παραγωγής.

Πως υποδεχόμαστε αυτές τις αλλαγές σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Κύπρος;

Στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, οι αλλαγές αυτές μπορούν να φέρουν περισσότερη ανάπτυξη και νέες δουλειές. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να υποδεχτούμε τις διεθνείς καινοτομίες και την οργάνωση της παραγωγικής αλυσίδας, που συνήθως φέρνει μαζί της και νεωτερισμούς στην οργάνωση της εργασίας. Ασφαλώς χρειαζόμαστε εδώ ισότιμη μεταχείριση των νεωτεριστικών επιχειρήσεων με τις υφιστάμενες – μην ξεχνάμε ότι οι υφιστάμενες επιχειρήσεις είναι αυτές που στηρίζουν σήμερα την κοινωνία με δουλειές, φόρους επιχειρήσεων και εργαζομένων και ασφαλιστικές εισφορές.

Αλλά πάλι εδώ να προσέξουμε: δεν λέμε ότι οι νέες δραστηριότητες πρέπει να πνιγούν κάτω από τις πολλαπλές στρώσεις γραφειοκρατικών ρυθμίσεων που έχουν σωρευθεί σε πολλούς παραδοσιακούς κλάδους, χάριν μιας δήθεν ισότιμης μεταχείρισης αλλά στην πράξη ενός πρόσκαιρου και ατελέσφορου συντεχνιακού προστατευτισμού. Αντίθετα – το τεράστιο γραφειοκρατικό βάρος που υπάρχει ακόμη διάσπαρτο παντού πρέπει να ελαφρύνει δραστικά για όλους. Τώρα είναι η ευκαιρία να επανεξεταστούν οι παλαιές ρυθμίσεις για να εντοπίσουμε ποιες από αυτές έχουν σημασία για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος, και πως αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τον απλούστερο τρόπο στο σημερινό περιβάλλον, χωρίς να εμποδίζεται η καινοτομία που είναι η μόνη εγγύηση για βελτίωση της ευημερίας των εργαζομένων και όλων των πολιτών.

Ο μόνος τρόπος για την διασφάλιση βιώσιμων θέσεων εργασίας είναι η πορεία των μισθών να συνδέεται και να εξαρτάται από την πορεία της παραγωγικότητας. Στην Ελλάδα έχουμε πάρει το μάθημά μας με πικρό τρόπο, μέσα από την πολυετή περιπέτεια της οικονομίας μας και την αδυναμία που δείξαμε να διαγνώσουμε έγκαιρα το έλλειμμα παραγωγικότητας, καινοτομίας και εξωστρέφειας που χαρακτήριζε την ελληνική οικονομία μέχρι το 2009. Η διατήρηση και η βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας (κι όχι μόνο αυτής), είναι η ενδεικνυόμενη στρατηγική επιλογή για τις επιχειρήσεις, τις κυβερνήσεις και τους εργαζόμενους που θέλουν να αντιμετωπίσουν με αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία το μέλλον.

Οι πρωταρχικές πηγές της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης βρίσκονται στους κλάδους που παράγουν διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες, δηλαδή τις νέες τεχνολογίες, τις τηλεπικοινωνίες και τις ποιοτικές υπηρεσίες. Στους κλάδους αυτούς, οι βελτιώσεις της παραγωγικότητας είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Ο παραγωγός, προκειμένου να παραμείνει στην ανταγωνιστική διεθνή αγορά, πρέπει να λειτουργεί μονίμως πλησίον του «τεχνολογικού συνόρου». Είναι ακριβώς αυτές οι επιχειρήσεις, που φέρνουν καλοπληρωμένες δουλειές στη χώρα, δίνουν τη δυνατότητα στους νέους ανθρώπους με υψηλές δεξιότητες και προσόντα να παραμείνουν στη χώρα και να φτιάξουν οικογένεια, και, εν συνεχεία, δίνουν προοπτική οργανωμένης και αξιοπρεπούς εργασίας στον ευρύτερο πληθυσμό.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο κοινωνικός διάλογος, δηλαδή η διαρκής αναζήτηση συναινετικών λύσεων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για την προαγωγή της ανάπτυξης, της απασχόλησης και εν τέλει της ευημερίας, είναι κομβικός. Και πρέπει να διευρυνθεί με πολλά ζητήματα, πέρα και πάνω από το στενό προσδιορισμό των μισθολογικών ρυθμίσεων. Τέτοια ζητήματα είναι το ασφαλιστικό, η εκπαίδευση, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και η επιχειρησιακή απόδοση, η φορολογία, ο επιχειρηματικός και ψηφιακός μετασχηματισμός.

Η μεταφυσική άποψη ότι οι τεκτονικές τεχνολογικές αλλαγές δεν αφορούν την Ελληνική ή Κυπριακή αγορά εργασίας, η οποία μπορεί αμέριμνη να αναπολεί την οργάνωση της εργασίας στα πρότυπα του προηγούμενου αιώνα, είναι μια αυταπάτη.

Φίλες και φίλοι,

Τι μας δίδαξε η κρίση; Όταν συρρικνώνεται η αγορά, μειώνεται το διαθέσιμο εισόδημα που μπορεί να μοιραστεί. Όσες ευφάνταστες λύσεις κι αν σκεφτούμε αναδιανομής ενός διαρκώς συρρικνούμενου εισοδήματος, εν τέλει δεν θα καταφέρουμε ούτε το πραγματικό εισόδημα να αυξήσουμε, ούτε την ευημερία να βελτιώσουμε. Πρέπει αντίθετα να στραφούμε αμέσως και δυναμικά στην δημιουργία νέας παραγωγής και εισοδήματος, στην απόσπαση μεριδίων από τη διεθνή αγορά και έτσι να οδηγηθούμε στην βιώσιμη διατήρηση θέσεων εργασίας.

Οι διεθνείς αλυσίδες αξίας που οικοδομούνται τα τελευταία χρόνια έχουν καταστήσει αναχρονιστική πλέον την παλαιά στρατηγική για επικέντρωση στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα κάθε χώρας, σε ένα θεωρητικό πλαίσιο διεθνούς καταμερισμού της εργασίας που έχει στατικό χαρακτήρα. Η μάχη για μερίδιο της διεθνούς πίτας δίνεται στο επίπεδο της κάθε μίας μονάδας, της κάθε επιχείρησης χωριστά. Στο επίπεδο λοιπόν της κάθε επιχείρησης θα δοθεί και η μάχη για αύξηση της παραγωγικότητας και η συνεπακόλουθη δυνατότητα για βελτίωση των εισοδημάτων.

Προϋποθέσεις του αποτελεσματικού και παραγωγικού κοινωνικού διαλόγου, τριμερούς και διμερούς, είναι πρώτον η κατανόηση ότι δεν μπορούν να υπάρχουν εισοδήματα, παροχές και προνόμια χωρίς παραγωγικό αντίκρισμα και υποστήριξη από την πραγματική οικονομία, και δεύτερον ότι κύριο χαρακτηριστικό της αληθινής δημοκρατίας και της κοινωνικής ευημερίας είναι το ισοζύγιο μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των πολιτών. Κι ότι κάθε δικαίωμα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν την δυνατότητα ή την αδυναμία επιχείρησης ή και της χώρας να ανταποκριθεί μια ορισμένη στιγμή και περίοδο σε αυτά από πλευράς υλικών όρων και διαθέσιμων πόρων.

Η βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση και η αναπτυξιακή προοπτική συνδέονται με την έγκαιρη προσαρμογή όλων μας στον ψηφιακό μετασχηματισμό που επελαύνει. Όσοι το αντιληφθούν και προσαρμοστούν εγκαίρως, θα βγουν κερδισμένοι. Εύχομαι και πιστεύω ότι τόσο η Διοίκηση της εταιρίας όσο και εσείς ως εργαζόμενοι θα δουλέψετε από κοινού για τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.